

Käyttöohje

KotKot

Helsinki 14.12.2008

Ohjelmistotuotantoprojekti

HELSINGIN YLIOPISTO

Tietojenkäsittelytieteen laitos

Kurssi

581260 Ohjelmistotuotantoprojekti (9 + 1 op)

Projektiryhmä

Tuomas Puikkonen

Matti Seise

Paula Mäenpää

Olga Karmanov

Jonne Kohvakka

Asiakas

Heikki Lokki

Johtoryhmä

Sampo Yrjänäinen

Kotisivu

<http://www.cs.helsinki.fi/group/kotkot/>

Versiohistoria

Versio	Päiväys	Tehdyt muutokset
1.0	14.12.2008	Valmis käyttöohje

Sisältö

1 Johdanto	1
1.1 Sanasto	1
1.2 Tekniseen toteutukseen liittyvä sanasto	1
2 Ohjelman tarkoitus	2
3 Ohjelman yleiskuvaus	2
4 Ohjelman käyttöönotto	2
4.1 Esivaatimukset	2
4.2 Asennus	2
4.3 Ohjelman käynnistys	3
5 Käyttöliittymä ja toiminnallisuudet	3
5.1 Yleiskuvaus	3
5.2 Pesätietolomake (R)	3
5.2.1 Pesän paikkatiedot	3
5.2.2 Pesän ja sen ympäristön tiedot	3
5.2.3 Tarkastuskäyntien tiedot	3
5.2.4 Pesinnän lopputulos	4
5.2.5 Yhteenveto	4
5.3 Omat tiedot (R)	4
5.4 Käyttäjähallinta (M/A)	4
5.5 Pesätietolomakkeiden hyväksyminen (M/A)	4
5.6 Raporttien luonti (M/A)	4
5.7 Reviirien määrittäminen (M/A)	4

1 Johdanto

Tässä dokumentissa kuvataan Haukka-järjestelmän toiminnallisuudet ja niiden käyttöohjeet. Ohjelma on tarkoitettu vain Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon virkailijoille ja petolintujen rengastajille.

1.1 Sanasto

Asiakkaan oletetaan tuntevan petolintuihin liittyvän sanaston.

1.2 Tekniseen toteutukseen liittyvä sanasto

Apache Tomcat -palvelin

Avoimen lähdekoodin palvelin, joka tuo käyttäjän koneelle tietokone ohjelman, tyypillisesti HTML:n välityksellä.

Admin

Museovirkailija, jolla on pääsy kaikkialle (paitsi käyttäjien salasanoihin). Vain admin voi lisätä uusia museovirkailijoita järjestelmään.

Haukka-järjestelmä

Tässä dokumentissa määritellyn tietokantajärjestelmän nimi.

JDBC

Java Database Connectivity. Ohjelmointirajapinta, joka mahdollistaa pääsyn lähes mihin tahansa tietolähteeseen Java-ohjelmointikielestä.

Järjestelmä

Tässä dokumentissa järjestelmällä tarkoitetaan pääasiallisesti toteutettavaa ohjelmistoa tai jo valmiista ohjelmistoa.

KotKot

Tässä dokumentissa määritellyn tietokantajärjestelmän toteuttavan ohjelmistotuotantoprojektin nimi.

Lomake

Lomakkeella tarkoitetaan pesän tarkastuksen yhteydessä täytettävää tietolomaketta, johon kirjataan kaikki havaitut tiedot pesästä. Lomakkeen tiedot syötetään museovirkailijan toimesta tietokantaan.

Mokkula-komponentti

Kertakäyttöiseksi tarkoitettu tiedon siirtoväline, jolla saadaan olemassa olevat pesätiedot siirrettyksi uuteen tietokantaan.

Raportti

Raporteilla tarkoitetaan järjestelmän palauttamia tietoja, joista kootaan tekstimuotoinen dokumentti.

Selain

Tietokoneohjelma, joka mahdollistaa käyttäjälleen katsella ja lähettää tekstiä sekä kuvia. WWW-selaimet kommunikoiivat WWW-palvelimien kanssa käyttäen HTTP-protokollaa. Suosittuja selaimia ovat esimerkiksi Internet Explorer (IE) ja Mozilla Firefox.

Tietokantajärjestelmä

Ks. järjestelmä.

2 Ohjelman tarkoitus

Haukka-järjestelmä tarjoaa selainpohjaisen käyttöliittymän tietokantaan, jossa ylläpidetään tietoa Suomessa sijaitsevista petolintujen pesistä ja niiden tarkastuskerroista. Ohjelman avulla voidaan tallentaa tietokantaan tiedot uusista pesistä ja pesien tarkastuskerroista, ylläpitää tietoja vanhoista pesistä ja tulostaa tekstimuotoisia raportteja. Syötettävät tiedot tarkistetaan ohjelman lisäksi museovirkailijan toimesta ennen niiden päivittämistä tietokantaan. Järjestelmää voidaan käyttää miltä tahansa Internetiin liitetystä tietokoneelta, jossa on Internet-selain. Järjestelmää kehoitetaan käyttämään Firefox-selaimella (2.0 tai uudempi), jolle se on suunniteltu.

3 Ohjelman yleiskuvaus

Ohjelma jakautuu rengastajan ja museovirkailijan käyttöliittymiin. Näkymät ovat samantyyllisiä, mutta virkailijalla on muutama toiminnallisuus enemmän. Rengastaja ei pääse suoraan tietokantaan käsiksi, vaan lähettää tarvittavat päivitykset museovirkailijalle tarkistettavaksi. Käyttöliittymän eri näkymien välillä voidaan liikkua näytön yläreunassa sijaitsevan valikkorivin avulla. Tarkastuskäyntien lisäyksessä liikutaan näytön alareunassa sijaitsevien navigointinappuloiden avulla. Näkymien lomakkeet koostuvat kentistä, joihin arvot syötetään joko tekstinä, tai niihin valitaan arvo valintalistasta. Lomakkeella voi hakea, päivittää ja lisätä tietoa tietokantaan. Syötteitä koskevat virheilmoitukset näkyvät kentissä itsessään. Virheellisen syötteen sisältävä kenttä värjäytyy punaiseksi.

4 Ohjelman käyttöönotto

4.1 Esivaatimukset

Tuote vaatii asentuakseen Oracle-tietokannan, sekä Java-välikielenä toimivan Tomcat-ohjelmiston. Tomcatin CLASSPATH:ssa pitää olla Oraclen ojdbc-ajuri (parametri -classpath <tomcat-base>/webapps/Haukka/WEB-INF/lib/ojdbc14.jar)

4.2 Asennus

Ohjelma asennetaan kopioimalla hakemisto “/Haukka“ Tomcatin alihakemistoon. Tämän jälkeen Tomcat pitää käynnistää uudelleen.

4.3 Ohjelman käynnistys

Ohjelman tiedostojen kopioinnin ja Tomcatin uudelleenkäynnistykseen jälkeen ohjelmaan pääsee käsiksi selaimella osoitteesta: <http://<valittupolku>/Haukka>, missä "<valittupolku>" on se osoitepolku, jonne ohjelman tiedostot asennettiin.

5 Käyttöliittymä ja toiminnallisuudet

5.1 Yleiskuvaus

Käyttöliittymä jakautuu kahteen päähaaraan: rengastajan ja museovirkailijan käyttöliittymä. Päähaarat jakautuvat aliosioihin, joiden toiminnallisuudet on esitelty seuraavissa kappaleissa. R = rengastaja, M = museovirkailija, A = admin.

5.2 Pesätietolomake (R)

Rengastaja täyttää pesätietolomakkeen lisätessään tarkastuskäynnin tiedot. Näkymä on jaettu viiteen alaosiioon, jotta yhdessä näkymässä ei olisi liikaa informaatiota. Kaikki alaosiot käyttävät kuitenkin samaa lomaketta tietojen syöttämiseksi. Rengastajan näkymä on suunniteltu vastaamaan pesätietolomaketta, joten lomake ohjaa myös tietojen oikeellisessa täyttämässä (järjestelmä tarkistaa automaattisesti mahdolliset virheelliset syötteen).

5.2.1 Pesän paikkatiedot

Lomake on oletusarvoisesti tyhjä. Rengastaja voi hakea tiettyä pesää nimen ja kylän tai muun paikkatiedon perusteella. Hakutulokset näytetään allekkain valintalistassa, joista rengastaja valitsee oikean pesän. Vaihtoehtoisesti voidaan aloittaa uuden pesän lisääminen ruksimalla "tai lisää uusi pesä"-kenttä. Tällöin näytölle ilmestyy tekstikenttiä, joihin syötetään uuden pesän numero, nimi, kunta ja kylä tai muu paikkatieto. Vanhan pesän koordinaatteja ei pääse muuttamaan, ellei ruksi koohtaa "Haluatko varmasti päivittää koordinaatteja?". Kun kaikki tarvittavat kentät on täytetty, siirrytään Pesän ja sen ympäristön tietoihin "Siirry ympäristön tietoihin"-nappia klikkaamalla.

5.2.2 Pesän ja sen ympäristön tiedot

Jos tarkastuskertoja lisätään olemassa olevalle pesälle, voidaan lomakkeen kenttien tiedot vain tarkistaa ja edetä tarkastuskäyntien tietoihin, mikäli pesän ja sen ympäristön tiedoissa ei ole muutettavaa. Ruksimalla "Muuta alla olevia tietoja:"-kenttä päästään muokkaamaan pesän tietoja. Näkymästä voidaan palata pesän paikkatiedot-näkymään, tai edetä tarkastuskäynti-näkymään.

5.2.3 Tarkastuskäyntien tiedot

Kun alasvetovalikosta valitaan pesivä laji, ilmestyy "Tarkastuskäyntien tiedot"-lomakkeen alle toinen identtinen lomake, jolle voidaan syöttää toisen tarkastuskäynnin tiedot. Yhdellä istunnolla on mahdollista lisätä maksimissaan 10 tarkastuskertaa. Mahdollisten virhepainallusten sattuessa käyttäjä voi tyhjentää valitsemansa tarkastuskerran. Näkymästä voidaan palata pesän ja sen ympäristön tiedot-näkymään, tai edetä pesinnän lopputulos-näkymään.

5.2.4 Pesinnän lopputulos

Mikäli pesä on tuhoutunut ja tarkastuksia ei näin ollen enää tehdä, ruksitaan kohta "Pesän tarkastus lopetetaan pesäpaikan/puun tuhoutumisesta johtuen" ja "Tuhoutumisen syyt:"-kenttään voidaan syöttää syy. Näkymästä voidaan palata tarkastuskäynnin tiedot-näkymään, tai edetä yhteenveto-näkymään.

5.2.5 Yhteenveto

Yhteenveto-näkymässä lähetettäviä tietoja voidaan vielä muokata. "Hyväksy lomake"-nappia klikkaamalla lomake lähetetään museovirkailijalle tarkistettavaksi tietokantaan tallentamista varten.

5.3 Omat tiedot (R)

Omat tiedot -näkyssä rengastaja voi muuttaa kaikkia muita tietojaan, paitsi rengastajanumeroa.

5.4 Käyttäjähallinta (M/A)

Käyttäjähallinta-näkymässä museovirkailija voi muokata rengastajien tietoja. Lisäksi admin voi muokata museovirkailijoiden tietoja. Käyttäjähallinnassa on myös museovirkailija ja adminin omien tietojen muokkausmahdollisuus.

5.5 Pesätietolomakkeiden hyväksyminen (M/A)

Museovirkailijalla ja adminilla on käyttöliittymän etusivulla linkkilistaus hyväksymättömistä pesätietolomakkeista. Linkkiä klikkaamalla näkymään ilmestyy listaus tiedoista, joita rengastaja on syöttänyt pesätietolomakkeeseen omassa käyttöliittymässään. Virkailija voi muokata tietoja tai hylätä virheellisiä tietoja sisältävän lomakkeen.

5.6 Raporttien luonti (M/A)

Museovirkailijan etusivulla käyttäjä valitsee 1-2 hakueta, joilla ohjelma palauttaa tekstimuotoisen raportin.

5.7 Reviirien määrittäminen (M/A)

Reviirit-näkymässä museovirkailija hakee 1-n pesää, joista halutaan luoda reviiri. Vaihtoehtoisesti voidaan hakea olemassa olevaa reviiriä ja liittää siihen pesiä tai poistaa siitä pesiä.